

ПРИЛОГ КОН РАЗВИТОКОТ НА ОТПОРОТ ПРОТИВ ФАШИСТИЧКАТА ОКУПАТОРСКА ВЛАСТ ВО ГЕВГЕЛИСКО ВО 1941

Македонскиот народ ја започна новата етапа во својата национално-ослободителна борба уште веднаш со навлегувањето на фашистичките војски и воспоставувањето на бугарската окупаторска власт во 1941 година. Таа претставуваше и нов квалитет и се манифестираше преку разни облици. Во нашиот прилог ние ќе се задржиме само на некои облици на тој отпор во Гевгелиско во 1941 година што во првите денови имал претежно неорганизиран карактер, а потоа, со организационото и идејно-политичкото зајакнување на КПЈ и другите прогресивни сили, добивал сè повисок степен на организираност.

1. Почетните облици на народниот отпор против мерките на фашистичкиот окупатор

Само десетина дена по навлегувањето на германските фашистички војски во Југославија и Македонија, царството Бугарија започна да упатува свои воени единици во Македонија и јужните предели на Србија. Тие веќе на 19. IV. 1941 година започнале да ја преминуваат југословенско бугарската граница. На следниот ден една бугарска воена единица (чета) преку Струмичко и Валандовско стигнала во Гевгелија, а во текот на 5—6 дена единиците на 26 бугарски полк извршиле воено запоседнување (окупација) на целото Гевгелиско-Дојранско подрачје.¹⁾

¹⁾ Оваа бугарска единица била под команда на Штабот на VII дивизија, односно во состав на V бугарска армија, која извршила окупација на Македонија.

Седиштето на Штабот на полкот било во Гевгелија каде било и седиштето на Штабот на баталјонот на 15 граничен участок. Под команда на овој участок биле граничните подучастоци во Коњско, Моин, Гевгелија, Богородица и Стојаково.

Непосредно по пристигнувањето на бугарската војска, во Гевгелиско пристигнале и претставници на полициските органи на бугарската држава. Најнапред, во почетокот на мај 1941 бил назначен бугарски полициски околиски началник на Гевгелиска околија, кој добил задача да организира полициски команди и полициски станици.²⁾

Неколку дена по доаѓањето на бугарската фашистичка војска и бугарските полициски претставници настапило и именување на Кирил Драгомиров за околиски управител на Гевгелиска околија. Веднаш потоа биле назначени и градскиот и селските општински кметови. На тој начин во текот на мај 1941 година била организирана бугарската административно-околиска власт и општинските кметства.³⁾

Бугарската војска и власта не можеле ни за кратко време да го прикријат својот вистински лик дека се окупаторски и дека им служат на најмрачните и најреакционерните фашистички сили во светот, на чело со германскиот Трет Рајх. Само неколку дена по дислоцирањето во сите населени места на Гевгелиската околија се пренесла наредбата на Бугарскиот генерален штаб за собирање на сиот војнички и сличен материјал. Одзивот на населението беше слаб, што претставувал еден вид на отпор против таквата мерка. Поради тоа, пак, војската започнала да го собира со блокади и претреси по куќите. Но при тоа се одземале и други предмети — облека, шинели, чизми, капи, ремени и слично. На поединци им се одземале некои работи и на улица ако носеле војнички ремени, цокули, блузи и друго од бившата југословенска војска. Се одземале и предмети. Сето тоа било придружувано со непристојни и цинично-навредливи обрнувања со што уште повеќе се демаскирал ликот на новите „ослободители“ на македонскиот народ.

Ваквите мерки и постапки на претставниците на бугарската војска и административно-полициската власт биле насочени против интересите на народот, против неговите основни елементарни граѓански права и слободи, поради кои започна и веднаш да негодува.

²⁾ Под негово непосредно раководство се организирила Гевгелиската полициска станица и полициските подучастоци во селата Кованец, Ума, Миравци и Богданци. Во секој подучасток имало по 5—6 полицајци, со исклучок во Гевгелискиот, каде што бројот достигнувал и до 20. (Ф. Гевгелиско околиско полициско управление. 1941. Необработени архивски материјали, АМ, Скопје.)

³⁾ Окупаторската власт на првиот гевгелиски околиски управител била воспоставена со специјална заповед на 8-V-1941. Идниот ден е воспоставена власта на гевгелискиот градски општински кмет. (Ф. Гевгелиско околиско и градско управление, необработени архивски материјали, АМ, Скопје.)

Гевгелиската околиска административна околија била поделена на 5 општини и тоа: Гевгелиска градска општина, Богданска, Стојаковска, Коњска и Миравска. (Според книгата: Список на населението во Беломорската, Битолската и Скопската област, изд. на Главн. дирекција на стопанството, 1941, Ф. Бугарски окупаторски документи, Док. 3163, К. 63, стр. 34—36, АМ, Скопје.)

Отпорот во почетокот имал неорганизиран карактер. Имено, во секоја населба на Гевгелискиот крај започнало јавно да се осудуваат грубите постапки на бугарската војска и власта. Револтот започнал да се јавува и кај оние бугарофилски елементи што вршеле дури и активни подготовки во врска со пречекот на бугарската војска. Притоа, имало и одделни спротивставувања од поедини лица обрнувајќи им се на бугарските фашистички војници дека она што тие го вршат е најобичен арамилак.⁴⁾

Ограбувањето на богатството на Македонија, па и на Гевгелискиот крај, се вршело преку реквизиционата политика на бугарскиот окупатор. Уште во текот на летото се формирала Гевгелиската околиска реквизициона комисија,⁵⁾ а потоа и специјални општински комисии чии членови оделе од населба во населба и вршеле реквизирање на земјоделско-сточарските производи и тоа во прв ред на житото и памукот, а потоа и волната, месото и слично. Во врска со ова многу лица поднеле разни претставки до Околинското началство и општинските кметства. Така, на пример, голем број семејства од горните планински села се жалеле поради високите такси за одгледување на козите и поради реквизирањето на земјоделско-сточарските производи.

Негодувањето дошло до израз особено во врска со лошото снабдување на населението со основните прехранбени артикли: шеќер, сол, газје, сапун, брашно и др. Притоа, започнале да се фабрикуваат и најразлични вицееви за сметка на окупаторската власт — „Во Бугарија сè има, само тешко се наоѓа“; „Штом возот од Бугарија ќе тргне сè ќе има“; „Никогаш Бугарите не ја ограбувале Македонија повеќе од 3 години“ и сл.

Незадоволството и неорганизираниот отпор на населението се забележани и во документите на претставниците на окупаторската власт. Во извештајот на гевгелискиот околински управител Кирил Драгомиров до Министерството на внатрешните работи на Бугарија од јуни 1941 година, покрај другото, за населението се вели дека е „крајно недисциплинирано и со слаба граѓанска свест, поради што некои наредби и заповеди на месните власти, кои, главно се однесуваат на приватните интереси, обично се пресретнуваат со извесно негодување.“⁶⁾

Извесен неорганизиран отпор се појавил и кај работниците што биле запослени кај германската фирма ТОТ, која го градела патот Демир Камија — Гевгелија — Солун. На оваа делница работеле околу 350 работници,⁷⁾ речиси сите од селата на Гевгелиско и Валандовско. Тие биле плаќани во марки. Трговците, пак, ги

⁴⁾ Фонд — Гевгелиско околинско управление, Протест на група граѓани до обласниот директор во Скопје, 24. IX. 1941, АМ, Скопје.

⁵⁾ Ф. Гевгелиско околинско управление, Необработени архивски материјали, АМ, Скопје.

⁶⁾ Фонд — Бугарски окупаторски документи, Док. бр. 5159, К. 65, АМ, Скопје.

⁷⁾ Исто.

продавале стоките само за левови, бидејќи тие пред сè ги купувале во Бугарија. Поради тоа тие не можеле да купат основни прехранбени артикли. И не само тоа, тие не биле задоволни и од надниците што ги добивале од оваа германска фирма. Затоа и направиле два обида да штрајкуваат.

Од ваквото расположение на населението и работниците не бил задоволен гевгелискиот околиски управител. Во споменатиот извештај тој укажува, покрај другото, и на потребата да се преземат од страна на власта и такви акции со кои би се придонело населението да се запознае со мерките што се однесуваат посредно или непосредно на него.⁸⁾ Но и покрај тоа населението продолжувало да дава отпор против мерките на окупаторската власт за што се зборува и во извештајот на вториот гевгелиски околиски управител П. Думев.⁹⁾

2. Организираны акции на Месниот комитет на КПЈ во Гевгелиско во разобличувањето на фашистичкиот окупатор

Во деновите пред извршувањето на фашистичката агресија и воспоставувањето на бугарската окупаторска власт во Гевгелиско не постоела партиска организација. Организацијата на КПЈ, имено, не функционираше уште од октомври 1940 година кога скоро сите нејзини членови биле или мобилизирани во бившата југословенска војска или, пак, се наоѓале в затвор.¹⁰⁾ Во ова време во гевгелиските населби каде имало партиски организации дејствувале само по 1—2 члена и тоа на самоиницијативна основа.¹¹⁾

Во услови на отсуство на голем број на членови на КПЈ, а исто така и на уште поголем број на нејзините симпатизери, како и на сè позасилената политичко-пропагандна дејност на уфрлените бугарски елементи и месни пробугарски експоненти, не можело да доаѓа до видлив израз развивањето на политичката дејност на линијата на општото прогресивно и антифашистичко движење. Но таквата положба не траела долго. Веќе кон средината на април 1941 година сите членови, симпатизери и кандидати на КПЈ се вратиле во своите родни места, како оние кои биле затворени, така и оние кои биле мобилизирани.

⁸⁾ Исто.

⁹⁾ Фонд — Гевгелиско околиско управление, 1941—1944, Извештај на околискиот управител П. Думев од 8. X. 1941 и 3. XI. 1941, Необработени архивски материјали, АМ, Скопје.

¹⁰⁾ Од 21 член колку што броела организацијата на КПЈ во Гевгелиско во летото 1940 година во текот на втората половина на истата година и во јануари-февруари следната година 13 лица биле мобилизирани, а 4 биле в затвор од кои секретарот на Месниот комитет на КПЈ во Гевгелиско бил в затвор уште од јули 1940. (Според материјалот: Фактографски белешки за организационата состојба на КПЈ во Гевгелиско, 1951, Гевгелија, ракопис, Архив на ИНИ, Скопје, стр. 23—25.)

¹¹⁾ Такви имало во Гевгелија и селото Негорци, додека во село Богданци постоела партиска келија.

Под нивна иницијатива и раководство веднаш започнала да се појавува организирана дејност на линијата за развивање на отпор против мерките на окупаторот и воопшто против наметнатата положба од него. За оваа цел, односно за поуспешно организирање на отпорот, комунистите веднаш по враќањето извршиле свое организационо оформување. Имено, уште во крајот на април тие го реорганизирале Месниот комитет на тој начин што за секретар повторно го избрале Ристо Бајалски, а за членови лицата: Ристо Трајков-Ринга, Ристо Бутров, Димитар Дерминциев и Донс Курчиев.¹²⁾

На состанокот на кој се донела одлуката за обновување на дејноста на Месниот комитет темелно се разгледало и прашањето на окупацијата. Во врска со тоа, според секавањата на Ристо Бајалски, биле донесени следните заклучоци:

„— не се признава окупацијата створена со новите граници;

— комунистите и граѓаните блиски на Партијата нема да учествуваат во органите на окупаторската власт, а против неа ќе се поведе активна борба и ќе се раскринкаат нејзините цели;

— положбата во околицата е поволна за отворено раскринкување на окупаторот...“¹³⁾

Веднаш по обновувањето на дејноста на Месниот комитет дошло до организирано засилување на ослободителното движење во Гевгелиско, односно до организационо засилување на отпорот, кој се развивал низ разни форми и манифестации. Како една од најразвиените форми низ која се манифестирал отпорот била политичката дејност во разобличувањето на окупаторската власт. Тоа пред сè се изразуvalo преку бојкотирање на преземените акции на бугарската окупаторска власт во врска со организирањето на прославите на „патриотските“ и „националните“ бугарски празници. Во тој потфат особено голем успех се постигнал во градот Гевгелија на денот на Св. Кирил и Методија, на 24. V. 1941 година. На тој ден бугарската власт во Гевгелија организирала специјална свеченост. Низ главната улица требало да мине војската, а населението требало да акламира извикувајќи: „ура“, „ура“, „ура“. Предвиденото манифестирање на народот изостанало. Комунистите и другите прогресивни лица агитирале доста гласно сред населението да не зема активно учество во оваа „патриотска“ манифестација.¹⁴⁾

Слични акции биле организирани и при прославата на другите прокламирани „национални“ празници — денот на народните будители, 1 ноември, денот на „ослободувањето“ на Македонија,

¹²⁾ В. Картов — Гевгелија и Гевгелискиот крај од Балканските војни до ослободувањето, Скопје, 1969, стр. 202.

¹³⁾ Р. Бајалски — Стање у партијској организацији у Бевђелији и њен рад у 1941, Зборник, Устанак народа Југославије, књ. III, Бгд., 1964, стр. 677.

¹⁴⁾ Стенографски белешки за дејноста на организацијата на КПЈ во Гевгелиска околица, ракопис, Архив на ИНИ, Скопје, 1957; Фактографски материјал, стр. 25.

26 април и други. Тоа не било само во 1941 туку и во наредните години од окупацијата. Но притоа треба да го споменеме фактот дека прославите уште во 1941 година биле парализирани, се разбира, поради политичката активност на членовите на КПЈ и СКОЈ, кои не биле малку. Дека навистина биле парализирани зборуваат во своите извештаи и гевгелиските околиски управители — Кирил Драгомиров и Петар Думев.¹⁵⁾

Посебно значајна и масовна акција на МК на КПЈ во Гевгелија била преземена во врска со основањето на Градската библиотека, таканареченото „Читалиште“ преку која дошло до отворен и видлив израз стремежот на македонскиот народ за негување на својата национална култура и просвета.

Општо е познато дека бугарската фашистичка власт на формирањето и дејноста на библиотеките во Македонија им посветувала големо внимание бидејќи тие требале да бидат едни од најважните институции за ширење на голсmobугарската национална просвета и култура и воопшто на фашистичката идеологија. Затоа, сосем јасни биле напорите на гевгелискиот околиски управител уште по првите денови на окупацијата да основа библиотека. Во таа акција значајна помош му дал и Димитар Ѓузелов, познат предавник на интересите на македонскиот народ, кој тогаш вршел должност на директор на Скопската радио-станица.

За оваа цел споменатиот околиски управител свикал собир во Околисткото началство на кој, покрај познатите пробугарски елементи, присуствувала и една група комунисти, истакнати прогресивни дејци — Ристо Бајалски, Кољо Андонов, Илија Бајалски, Ристо Трајков и други. Кирил Драгомиров и Димитар Ѓузелов ја бранеле тезата за бугарски национален карактер на библиотеката. Спротивно на таа теза се развивала концепцијата од страна на прогресивните дејци за основање на таква библиотека што ќе му биде од корист на македонскиот народ, за македонска национална просвета и култура.¹⁶⁾

Под притисок на оваа прогресивна група, околискиот управител бил принуден да закаже јавен публичен собир за основање на библиотека. Притоа партиската организација развила широка активност меѓу населението и на закажаниот состанок присуствувале неколку стотини симпатизери на КПЈ и СКОЈ. На соборот во Фискултурниот дом дошло до уште појасно спротивставување на великобугарската теза. Притоа, биле изречени, од страна на одделни комунисти, многу остри зборови, што претставувале отворен и јавен напад на бугарската власт, која настојувала да спроведува денационализаторска политика во Македонија.

¹⁵⁾ Фонд — Бугарски окупаторски документи, цит. док. бр. 5159, к. 65, и док. од 3. XI. 1941, Фонд — Гевгелиско околиско управление, Необработени архивски материјали, АМ, Скопје.

¹⁶⁾ Ристо Бајалски — цит. статија, стр. 679.

Пробугарските елементи во лицето на претставниците на окупаторската власт и домашната реакција предводена од Димитар Ѓузелов биле принудени да отстапат. Библиотеката добила име „Пејо К. Јаворов“, а во нејзината управа влегле лица што се наоѓале на листата што ја предложиле групата комунисти и истакнати прогресивни и антифашистички сили. За претседател на Управата бил избран симпатизерот на КПЈ Димитар Мицев, а за секретар Ристо Бајалски.^{16а)}

Членовите на Партијата, СКОЈ и нивните симпатизери мошне многу придонеле и во реализацијата на ставот на Месниот комитет во врска со разобличувањето на односот на бугарската окупаторска власт и месната шовинистичка реакција спрема колониистите.¹⁷⁾

Ставот на МК на КПЈ во текот на мај и јуни 1941 бил, всушност, продолжување на политичката акција за заштита на тоа население уште во текот на априлската катастрофа. Колонистичките семејства биле предвремено известувани од страна на прогресивните сили за евентуалните намери на власта и на пробугар-

^{16а)} Вистина, по кратко време, Ристо Бајалски бил затворен, а Димитар Мицев сменет од претседателската функција и на неговото место било поставено pogodно лице на бугарската власт, по тоа не можело да влијае врз содржината на работата на библиотеката. Таа и понатаму претставувала основно сврталиште на младинците преку кое се запознавале со военно-политичката ситуација во светот, во Југославија и на Балканот, а се читале и книги со прогресивна содржина.

Во рамките на библиотеката работела и дилетанска секција, во која главно членувале напредни младинци. Преку оваа секција во текот на 1941 и во првата половина на 1942 година се развила широка пропагандна дејност за проширување на антифашистичко и прогресивно расположение меѓу широките народни маси. Таа подготвувала и изведувала пред сè пиеси од напредни писатели какви што биле „Македонска крвава свадба“, „Черното петно“ и други. Преку нив директно и индиректно се вршел напад на фашистичката идеологија и на стремежите на бугарската окупаторска власт. Поради тоа околинскиот управител Андрејчин во 1942 година бил принуден да преземе мерки за престанување на нејзината работа. (За ова види поширно во док. бр. 133 од 14. VII. 1942 година, Зборник докумената и података о НОР-у југословенских народа, Том VII, књ. I, Бгд., стр. 445.)

¹⁷⁾ Над колонистичкото население (Срби, Црногорци) окупаторската власт започнала да врши отворено ограбување и тероризирање уште од првите моменти на нејзиното воспоставување. Во тоа содејствувале и месните пробугарски елементи, од кои некои дури и предничеле во тероризирањето. Тие не правеле разлика меѓу мирното колонистичко население и оние што биле агентура на големосрпскиот режим, т.е. кои биле носители на големосрпската денационализаторска политика и истовремено заземале високи чиновнички места во управата на Гевгелиската околина.

Бугарската окупаторска власт веднаш ги ставила сите доселеници под карантин. Никој не можел да се движи надвор од своето дворно место. Наскоро потоа дошла и наредбата за присилно исекување без разлика дали сето тоа население учествувало во денационализацијата и теророт врз „бугарскиот“, односно македонскиот народ.

ските елементи, како во Гевгелија, така и во селата Негорци и Горничет. Во Гевгелија окупаторската власт не успеала да ги притвори и затвори колонистите. Во Негорци, пак, каде биле притворени поголем број на колонисти, членовите на партиската организација не дозволиле врз затворените лица да се врши одмазда од одделни големобугарски настроени лица.

Политиката на братството и единството меѓу широките слоеви на македонскиот народ и колонистите дошла особено до биден израз на денот на испраќањето на колониистичкото население од Гевгелија, Горничет и Негорци на 22. VI. 1941 година. Целото население на Гевгелија и околните села свечено го испратило тоа население. Главната улица била полна со народ и притоа се исфрлувале пароли за солидарност меѓу Србите, Црногорците и Македонците. Поголемиот дел од младината, а во прв ред членовите на СКОЈ, организирано купувале храна и други потреби што биле потребни за патување, а се предавани на железничката станица.¹⁸⁾ Исто така им биле разделени и извесни парични средства што биле собрани од членовите на КПЈ, СКОЈ и од големиот број симпатизери на КПЈ и уште поголем број на чесни Македонци. Таквиот однос спрема широките слоеви на колонистите претставувал голем удар за бугарската окупаторска власт, бидејќи таа сметала дека Македонците ќе го подржат ставот на бугарската влада за присилно иселување на колонистите.

Дека навистина младината била под влијание на КПЈ ни покажува и нејзината поддршка во реализацијата на решението на Месниот комитет на СКОЈ за бојкотирање на „скаските“, т.е. предавањата за младината. Имено, Околинското началство со свој посебен акт, уште во првите денови на окупацијата, нареди во Фискултурниот дом да се одржуваат игранки, но под услов ако се одржуваат и „скаски“, односно ако пред почетокот на игранката се одржуваат и предавања од страна на истакнати претставници на фашистичката власт, а преку кои се величела политиката на Хитлерова Германија и на царството Бугарија, успесите на фронтите и слично.¹⁹⁾ Младината напивно и безрезервно ја прифатила одлуката на МК на што, пак, окупаторската власт остро реагирала со применување на разни репресивни мерки, а во есента 1942 година и ги забранила игранките. Во тоа навистина успеала, но со тоа, не се задушил народно-ослободителниот отпор, кој продолжил да се развива и низ други форми.

¹⁸⁾ Фактографски материјал..., стр. 25. Види и во Стенографските белешки..., стр. 111—112.

¹⁹⁾ Фонд — Гевгелиско околинско управление, Извештај на околинскиот управител П. Думев до Обласниот директор во Скопје од 3. XI. 1941, Необработени архивски материјали, АМ, Скопје.

3. Прифаќање на линијата на КПЈ за вршење на подготовки за вооружен отпор во Гевгелиско

Во првите денови по фашистичката агресија секретарот на Покраинскиот комитет на КПЈ за Македонија Методија Шаторов — Шарло упатил до партиските организации во Македонија директива да не се собира оружје. Оваа директивна одлука била пренесена и во Гевгелија, а потоа и молчешкум прифатена и од членовите на МК на КПЈ по нивното враќање. Имено, на составокот што е одржан на 20. IV. 1941 година е потврден ставот дека оружјето треба да се предаде. Потоа таквиот став бил пренесен и на секретарите и раководителите на келијните организации во селата Негорци и Богданци. Таквата политичка линија била спротивна на линијата на КПЈ за вршење на подготовките за вооружена борба против окупаторите.

Директивата за предавање на оружјето била прифатена од страна на членовите на МК на КПЈ пред сè поради партиската дисциплина. Таа им била прикажана како директива на еден раководен форум во кој членовите на партиските организации, па и месните комитети, требало да ја прифатат без дискусија, бидејќи кога ќе затреба оружје ќе стигне. Инаку тогаш во Гевгелиско имало услови за собирање и засолнување на оружје. Имено, како погранично подрачје тука биле дислоцирани повеќе воени потстаници и караули, а во самиот град Гевгелија постоел и гарнизон. Имало исто така и повеќе полициски станици. По нападот врз Југославија, на 6. IV. 1941, дошло до анархична положба во воените единици на старата југословенска војска што овозможувало лесно да се собира и складира оружје. Всушност, така и започнало. Повеќе комунисти и скоевци и активни симпатизери започнале да собираат оружје и друг воен материјал. Но по пристигнувањето на директивата се престанало, а поголемиот дел од собраното оружје се предало на бугарската власт. Тоа се одразило мошне негативно, бидејќи во пролетта 1943 година кога излегле првите борци партизани немало доволно оружје за нивното вооружување иако во текот на целата 1942 организирано се настојувало да се собира оружје.

Во меѓувреме, додека Шарло вложувал напори да ја спроведува „својата“ политичка линија, сè повеќе доаѓал притисокот од членовите на месните партиски организации, а во прв ред отпорот на прилепската, кумановската и скопската партиска организација против директивата на Покраинскиот комитет, а да се прифати политичката линија на ЦК КПЈ за вооружена борба. Тој притисок вродил плод што позитивно се одразило и во дејноста на МК на КПЈ за Гевгелиско, т.е. довело до промена на

политичката линија на овој орган. Имено, на 12. VI. 1941 во присуство на Страшо Пинџур, инструктор на Покраинскиот комитет, е одржан состанок во куќата на Димитар Дерменџиев на кој присуствувале 14 члена на партиската организација.²⁰⁾ Покрај заклучоците во врска со проширувањето на организационата мрежа на Партијата и зајакнувањето на нејзината пропагандна дејност бил донесен и посебен заклучок дека во иднина треба да се собира оружје. Наскоро потоа секретарот на Месниот комитет ги пренел овие заклучоци во скоевската организација и кај раководителите на партиските келии и групи.²¹⁾ Тоа, како и нападот на Хитлерова Германија на СССР, на 22. VI. 1941, овозможило да дојдат до уште поополн израз стремежите на повеќе комунисти, скоевци и нивните симпатизери да започнат да се подготвуваат за вооружена борба против окупаторот. Во тој поглед предничеле помладите револуционерни сили од Гевгелија²²⁾ и Богданци. Но нивните желби и стремежи не биле остварени тогаш, бидејќи на 1. VII. 1941 година дошло до провала на Партиската организација во Гевгелија, поради која биле затворени повеќе комунисти меѓу кои и секретарот на МК. Тоа повлијаело негативно во реализацијата на претходно усвоената политичка линија. Имено, Организацијата во извесна мера била обезглавена. Врските со КПЈ, со велешката и скопската партиска организација станале нередовни. Во наредните два-три месеци дошло и до осипување на членството, некои се пасивизирале, а други заминале во бугарската војска или на работа надвор од своето место на живеење.

Но таквата положба, како што веќе инициравме, не траела долго. Имено, кога на 11. октомври 1941 година македонскиот народ ја започнал вооружената борба преку истрелите на борците од Прилепскиот партизански одред со што, всушност, започнала неговата борба за остварување на национална и социјална слобода, дошло до ново и силно бранување меѓу комунистите и симпатизерите на КПЈ во Гевгелиско. Тоа го видел и МК на КПЈ во Гевгелија. Имено, веднаш по своето ново реорганизирање во почетокот на ноември 1941 година,²³⁾ тој не само што повторно декларирал дека ја прифаќа линијата на КПЈ за вооружена борба туку и започнал со извесни конкретни подготовки на тој план. Уште во почетокот на декември истата година МК формирал воена комисија со задача, покрај собирање и засолнување на оружје,

²⁰⁾ Р. Бајалски — цит. статија..., стр. 679. Види и во Стенографските белешки..., стр. 101—102.

²¹⁾ Стенографски белешки..., стр. 101—102.

²²⁾ В. Картов — Гевгелија и гевгелискиот крај од Балканските војни до ослободувањето..., стр. 212.

²³⁾ М. Теменугов-Железни — Богданци во НОБ, Богданци, 1963, стр. 130.

²⁴⁾ Стенографски белешки..., стр. 115.

да се грижи и непосредно околу подготовките за вршење на диверзантски акции. За таа цел се формирале три диверзантски групи во Гевгелија²⁵⁾ и две во Богданци.²⁶⁾ Иако потоа не дошло до извршувањето на саботажните акции, сепак со тоа започнало организирано вршење на подготовките за исфрлување на први борци-партизани во текот на 1942 година што се реализирало во текот на април 1943. Со формирањето на Гевгелискиот партизански одред во мај 1943 и во овој крај на Македонија започнала вооружената борба против фашистичкиот германо-бугарски окупатор.

²⁵⁾ М. Темнугов — цит. книга, стр. 146.

²⁶⁾ Исто.